

Список використаних джерел:

1. Лабковская Г. С. Естетична культура і естетичне виховання: кн. для вчителя / Г. С. Лабковская. – М. : Просвещение, 1983. – 304 с.
2. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехота. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.
3. Основи естетичного виховання: навчальний посібник / під ред. А. К. Дремова. – М. : Вищ. школа, 1975. – 327 с.

Володимир Підвойний

Науковий керівник: к. і. н., доц. Ксьондзик Н. М.

СУЧАСНИЙ ТЮРКОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС : ДОСВІД УКРАЇНИ

Загальносвітовий феномен тюркологічних студій, форматного сегмента загального сходознавства, полягає в експлікації профільних фактів і наукових ресурсів, що релевантні для значної території (Туреччина, країни тюркського світу, сусідні «нетюркські» країни, Європа). Зазначений простір наукових фактів, значний масив студіюваного матеріалу і різнотекстуальність джерельної бази, поділ на патерналістські модуси виводить сучасну тюркологію на рівень маргінальних науково-форматних інституцій. Предметно-об'єктне моделювання наукових проблем у тюркології простимульоване самою історією науки, специфікою її рефлексивних потенцій, трансжанровими тенденціями й ідеологічно детермінованою таксономією наукових пошуків. Аналіз перспектив подальших наукових узагальнень і синтезувань у тюркології можливий лише за умови її проекції на парадигму дискурсу.

Для тюркологічних традицій різних країн характерною є орієнтація на власну методологічну базу та термінологічний інструментарій. «Виклики життя» і, відповідно, усвідомлення наукових змін вимагають нового бачення тюркологічного дискурсу, моделюють модернізаційні заходи наукового трансферу на новий рівень узагальнення матеріалу, ґрунтовні зміни, що супроводжують українську тюркологію в інфраструктурі світової науки на рівні «суттєвих соціальних впливів» [2, с. 11], метатеорію і методологію тюркологічного дискурсу в Україні.

Сучасна тюркологічна традиція базується на синтезі виробничих методів і крос-наукових напрямків, детермінованими пост-модерновим баченням, що дає нам право розглядати тюркологію як дисперсну наукову субстанцію. Фазовість змін у тюркологічній парадигмі пов'язана з постмодернізмом і розробкою нових моделей наукової індустрії прикладного напрямку (комп'ютерна лінгвістика, неолексикологія, функціональна стилістика). Сучасні структурно-морфологічні (блокові) зміни у тюркології спричиняють кризу традиційних підходів і стимулюють алгоритми пошуку для розробки і виробництва конвертованого та інтегрованого тюркологічного продукту.

Специфіка сучасної тюркології полягає у повноті висвітленні наукового факту за допомогою різновекторних методичних підходів. «Чистий» тюрколог не може домінувати у площині наукового розгортання сучасного тюркологічного дискурсу. Зміна професійних компетентностей, «віковічна проблема» вибору наукової теми сьогодні мотивується актуальністю іншого порядку – через процеси культивування крос-методичних механізмів опрацювання наукового матеріалу. Всі ці морфологічні деформації формують функціональні аспекти тюркології, тюркологія втрачає позиції у системі сходознавства (монополія класичного сходознавства і актуалізація регіональних досліджень, порушення лінійності інформаційного потоку у процесі наукових відкриттів, актуалізація суспільно-релевантної тематики у наукових дослідженнях, синхронізація результатів тюркологічних студій, відсутність зворотного контакту з науковцями країн-лідерів тюркологічного світового процесу).

Телеологічність як основа дискурсу [4], інформаційний підхід до пізнання дійсності найповніше проявляються на фоні соціального простору людства – культурі [3, с. 254], тому потребує перегляду проблемне (перспективне) поле тюркологічного дискурсу з орієнтацією на спільні міжнародні проекти, що стимулюються смисловими чинниками й факторами актуальності. Нова стратегія повинна будуватися на крос-наукових основах, що спричинить розширення парадигми наукових інтенцій, оптимізацію наукового контенту, раціоналізацію дослідницьких тематичних блоків, формування нової наукової платформи, розширення рамок традиційної тюркології через залучення продуктів суміжних наук.

Тюркологічний ландшафт України – суттєвий чинник світового процесу орієнталізму (А. Кримський, В. Зуммер, В. Дубровський). Українська тюркологічна думка – транс-наука, яка може стати об'єднуючим началом для української арабістики, іраністики, кавказознавства, як платформа для експансії української науки на ринок країн Близького Сходу і Європи. Стратегія формування тюркологічного ландшафту в Україні визначається функціями тюркологічного продукту (націєтворчими для країн тюркського світу, пізнавальними (порівняльно-теоретичними) для країн Європи і Америки, дескриптивно-уточнювальними для історії України). У процесі «з'ясування засадничих конвенцій» [1, с. 224] наукової тюркологічної парадигми сучасної України актуалізується планування та отримання нових каналів інформації, орієнтація на національну ідею популяризувати «своє» для «інших» у фокусі порівняльного українознавства. Інтегративне використання методів українознавства (з текстоорієнтованою матричною організацією) спроектують тюркологічні стандарти на новий і якісний етап розвитку (кореляція наукового і педагогічного субсегментів тюркологічного дискурсу).

Список використаних джерел:

1. Ейкельман Д. Ф. Близький Схід та Центральна Азія: антропологічний підхід / Дейл Ф. Ейкельман; [пер. з англ. П. Шеревера]. – К. : Стилос,

2005. – 374 с.
2. Попович М. Культурні засади цивілізаційної ідентичності / М. Попович // Нова парадигма . – 2015. – Вип. 128. – С. 3–13.
  3. Семенюк Э. П. Информатика и современный мир : философские аспекты / Э. П. Семенюк. – Львов : Укр. акад. печати, 2009. – 283 с.
  4. Шевченко О. І. Телеологічні основи смислоутворення в англomовному публіцистичному дискурсі : монографія / О. І. Шевченко. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016. – 310 с.

Олександр Підгорний

Науковий керівник: д. п. н., доц. Ткаченко І. А.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АСТРОНОМІЧНИХ ПОНЯТЬ

Вивчення астрономії це достатньо важкий процес, який потребує від студента максимальної мобілізації його інтелектуальних здібностей, а астрономія має й досі спостережуваний характер, невизначеність масштабів об'єктів і явищ. Для того щоб знання астрономії були на високому рівні необхідно акцентувати увагу саме на формуванні астрономічних понять для майбутніх вчителів фізики і астрономії.

Дослідженню і формуванню системи астрономічних понять у вищих педагогічних навчальних закладах присвячено не значна кількість робіт. В повному обсязі цю проблему дослідив Л. В. Жуков. За ним формування понять здійснювалось на основі класичного варіанту послідовності вивчення матеріалу в навчальному процесі [1].

Також, свою думку висловив Кузьменков С. Г., який в своїй статті розглянув особливості системи астрономічних понять, сформував понятійне поле загального курсу астрономії, яке відрізняється від традиційного значно меншою кількістю понять взагалі, меншою часткою астрометричних, проте більшою часткою астрофізичних понять [2].

Ткаченко І. А. досліджує проблему взаємозв'язку елементів фізичних і астрономічних понять, що мають цілісний, системний характер у формуванні уявлень про сучасну природничо-наукову картину світу [3].

Поняття – це узагальнення, в якому відображено істотні ознаки, властивості раніше сприйнятого об'єкта чи групи об'єктів природи, внутрішні зв'язки та відношення між ними. За обсягом поняття поділяються на одиничні (небесний меридіан або телескоп) та загальні (матерія або поле). В процесі набуття астрономічних знань в студентів спочатку формуються окремі поняття, а потім вже формується система понять.

Значна частина астрономічних понять належить до високого ступеня загальності, а їх формування – складний і тривалий процес, який включає такі етапи:

1. Чуттєво-конкретне сприймання;
2. Виявлення загальних істотних властивостей класу спостережуваних об'єктів;